

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

**Навчально-науковий інститут менеджменту та психології
Кафедра педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»
12 вересня 2024 року, протокол № 7
Голова вченої ради ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»



В. В. Супрун

**«СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПАТРОНАТ
У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
(ОК.7 – дисципліна циклу обов'язкових освітніх компонентів)**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Освітня кваліфікація: магістр з соціальної роботи, соціальної реабілітації

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-педагогічний патронат у системі соціальної роботи» складена відповідно до навчального плану освітньо-наукової програми «Соціальна робота. Соціальна реабілітація» спеціальності 231 Соціальна робота, галузі знань 23 Соціальна робота

Автор-укладач робочої програми навчальної дисципліни:

Кравченко Г.Ю., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 8 від 5 лютого 2025 р.)

Затверджено вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 2 від 13 лютого 2025 р.)

©Кравченко Г.Ю., 2025 р.

© ДВЗО «УМО», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Найменування Показників</i>	<i>Галузь знань, напрями підготовки, рівень вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 23 Соціальна робота Спеціальність: 231 Соціальна робота Освітньо-професійна програма «Соціальна робота. Соціальна реабілітація»	Навчальна дисципліна циклу обов'язкових освітніх компонентів	
		Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120	Рівень освіти: другий (магістерський)	1	
		Семестр	
		2	
		Лекції	
		20	
		Практичні заняття	
		16	
		Самостійна робота	
		84	
		Вид контролю – екзамен	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 10% 90%.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціально-педагогічний патронат у системі соціальної роботи» є формування у студентів цілісної системи теоретичних знань та практичних компетентностей, необхідних для ефективного здійснення соціально-педагогічного патронату в професійній діяльності, забезпечення глибокого розуміння здобувачами вищої освіти сутності, принципів та механізмів соціально-педагогічного патронату як важливої складової системи соціальної роботи.

Завдання вивчення дисципліни:

- засвоїти теоретико-методологічні основи соціально-педагогічного патронату в системі соціальної роботи;
- опанувати методи діагностики соціальних проблем різних категорій клієнтів;
- сформувати навички планування та реалізації заходів соціально-педагогічної підтримки;
- розвинути вміння встановлювати професійні контакти та будувати довірливі відносини з клієнтами;
- оволодіти технологіями та методами соціального супроводу різних категорій клієнтів;
- засвоїти основи професійної етики соціального працівника в контексті патронатної діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади, зміст, принципи, методи та технології здійснення соціально-педагогічного патронату як цілісної системи професійної діяльності, спрямованої на соціальну підтримку та супровід різних категорій клієнтів.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати актуальні завдання та проблеми у галузі соціальної роботи і соціальної реабілітації у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень із використанням відповідних теорій і методів, здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) (СК):

СК 2. Здатність до виявлення соціально значущих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

СК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

СК 7. Здатність до професійної рефлексії.

СК 17. Здатність упроваджувати в роботі з соціально виключеними групами клієнтів принципи незалежного життя, рівності прав, вивчення і збереження сімейних і соціальних зв'язків індивідів, комплексності і послідовності, стимулювання процесів самозмін та саморозвитку.

СК 18. Здатність до побудови професійної взаємодії у міждисциплінарних командах, розв'язувати професійні задачі у межах своєї компетенції.

Здобувачі вищої освіти повинні отримати наступні очікувані програмні *результати навчання*:

РН 5. Постійно продовжувати процес професійного саморозвитку і особистісного зростання через опанування системою нових знань, засвоєння та віддзеркалення прогресивного досвіду соціальної роботи і реабілітації та активної участі у суспільно корисній діяльності.

РН 6. Організовувати процес соціальної діяльності фахівців та волонтерів, їх фахової підготовки до виконання завдань соціальної роботи.

РН 7. Аналізувати актуальний стан особистості, родини, територіальної громади, соціальної групи, адекватно формулювати мету та завдання соціальної роботи, вибирати ефективні методи надання соціальних послуг, зокрема організації процесу соціальної реабілітації.

РН 13. Уміння застосувати знання з теорії і практики соціальної роботи у процесі надання соціальних послуг населенню.

РН 18. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНИЙ ПАТРОНАЖ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Патронажна робота як елемент соціального обслуговування

Сутність та специфіка патронажної роботи як важливий компонент системи соціального обслуговування населення.

Основні форми та види патронажу, його функції та принципи здійснення у контексті надання соціальних послуг.

Завдання соціально-педагогічного патронажу. Соціально-психологічний патронаж.

Особливості організації патронажної роботи з різними категоріями клієнтів. Спрямованість патронажної роботи фахівців соціальної сфери. Види патронажу.

Роль соціального працівника у здійсненні патронажу та його взаємодії з іншими фахівцями соціальної сфери. Аналізуються сучасні підходи до підвищення ефективності патронажної роботи як складової комплексного соціального обслуговування.

Тема 2. Генезис патронажної роботи

Законодавчо-нормативна база патронажної роботи.

Становлення та розвитку патронажної роботи як форми соціальної підтримки. Основні етапи формування системи патронажу.

Становленню патронажної роботи в Україні, розвитку вітчизняних традицій соціальної підтримки та опіки, формуванню сучасної системи соціального патронажу.

Види соціальних послуг та форми їх надання: соціально-побутові, психологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні, соціально-економічні, юридичні, інформаційні та послуги з працевлаштування, з професійної реабілітації осіб з обмеженими можливостями. Методи патронажної роботи.

Основні права індивідів як отримувачів соціальних послуг.

Наукові теорії як основа соціального впливу. Теорія соціального виховання. Теорія соціальної дії. Теорія морального розвитку. Теорія очікувань. Теорія психосоціального розвитку.

Зарубіжний досвід роботи за місцем проживання.

Тема 3. Соціальні інститути, які здійснюють патронажну роботу

Суб'єкти соціального патронажу. Специфіка патронажної роботи у діяльності інститутів соціальної сфери. Соціальні служби. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Спеціалізовані служби центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Служба у справах дітей. Органи опіки та піклування. Рада з опіки і піклування. Притулки для неповнолітніх. Правоохоронні органи. Центри медико-соціальної реабілітації.

Специфіка дошкільного та загальноосвітнього навчального закладу як суб'єктів здійснення патронажу. Громадські та благодійні організації, які здійснюють патронажну роботу.

Повноваження суб'єктів патронажу. Взаємодія соціальних інститутів у процесі патронажної роботи. Форми взаємодії соціальних інститутів при виконанні функцій патронажу. Соціально-педагогічний комплекс.

Тема 4. Форми і складові патронажної роботи

Форми патронажної роботи. Захист прав й інтересів клієнтів патронажу. Посередницька робота з клієнтом патронажу. Послуги по догляду або денний догляд за дітьми. Кондуктивна соціально-педагогічна допомога. Кураторство з елементами нагляду й контролю. Турбота про нове місце проживання. Економічна допомога.

Складові патронажної роботи. Соціальний контроль. Соціально-психологічний вплив. Соціальна підтримка.

Супровідна документація соціального педагога. Документи з планування. Відображення заходів за результатами діяльності. Контроль і керівництво з боку адміністрації.

Тема 5. Соціально-педагогічний патронаж

Інтеграція інноваційних технологій у процес патронажної роботи. Розширення категорій клієнтів та спектру послуг.

Впровадження міжнародних стандартів якості. Впровадження онлайн-консультування та дистанційного супроводу.

Створення електронних систем моніторингу та оцінки. Розробка мобільних додатків для клієнтів та фахівців.

Перспективи міжнародного співробітництва та науково-методичного забезпечення патронажної роботи.

Тема 6. Медико-соціально-педагогічний патронаж

Поєднання медичної, соціальної та педагогічної складових.

Система медико-соціально-педагогічного патронажу як інтегрований підхід до надання допомоги різним категоріям клієнтів.

Теоретичні засади та практичні аспекти організації патронажної роботи, що поєднує медичну, соціальну та педагогічну складові.

Актуальні проблеми та перспективи розвитку медико-соціально-педагогічного патронажу в сучасних умовах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

СПЕЦИФІКА ПАТРОНАЖНОЇ РОБОТИ З РІЗНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ГРУПАМИ

Тема 7. Соціально-педагогічний патронаж представників уразливих груп населення

Специфіка організації та здійснення соціально-педагогічного патронажу вразливих категорій населення.

Особливості роботи з різними групами клієнтів, які потребують посиленої соціальної підтримки та захисту: людьми похилого віку, особами з інвалідністю, сім'ями у складних життєвих обставинах, дітьми-сиротами, внутрішньо переміщеними особами та іншими категоріями.

Методи діагностики потреб вразливих груп, технології планування та реалізації патронажної роботи, особливості встановлення контакту та побудови довірливих відносин з клієнтами.

Координація діяльності різних соціальних інституцій у процесі надання патронажних послуг та забезпечення їх комплексного характеру.

Ефективність патронажної роботи з вразливими групами населення, інноваційні методи та технології соціально-педагогічної підтримки.

Тема 8. Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку

Теоретичні засади та практичні аспекти організації соціально-педагогічного патронажу людей старшого та похилого віку як особливої категорії клієнтів соціальної роботи.

Специфічні потреби та проблеми цієї вікової групи, особливості їх соціальної адаптації та інтеграції в сучасне суспільство.

Основні напрями патронажної роботи з людьми похилого віку, включаючи соціально-побутову підтримку, психологічну допомогу, організацію дозвілля та соціальну активізацію.

сучасні підходи до організації патронажної служби, особливості взаємодії з родичами підопічних, способи залучення волонтерів та громадських організацій до надання допомоги.

Подолання соціальної ізоляції та самотності, профілактики вікових захворювань та підтримки якості життя людей похилого віку.

Тема 9. Соціально-педагогічний патронаж тих, хто залишився без догляду та/або безпритульним

Специфіка організації та здійснення соціально-педагогічного патронажу осіб, які опинились у ситуації бездоглядності та безпритульності.

Особливості роботи з різними категоріями таких клієнтів: дітьми-сиротами, безпритульними дорослими, особами, які втратили житло, колишніми ув'язненими та іншими вразливими групами.

Методи виявлення та встановлення контакту з такими особами, специфіка проведення первинної діагностики їхніх потреб, особливості планування та реалізації заходів соціальної підтримки.

Механізми міжвідомчої взаємодії у процесі надання допомоги, роль різних соціальних інституцій та громадських організацій у роботі з безпритульними особами.

Питання профілактики бездоглядності, а також інноваційні підходи до організації соціального супроводу даної категорії клієнтів.

Тема 10. Технології, методи і моделі соціально-педагогічного патронажу з молоддю

Сучасні підходи до організації та здійснення соціально-педагогічного патронажу молоді як особливої соціально-демографічної групи.

Інноваційні технології, ефективні методи та актуальні моделі роботи, що враховують специфіку молодіжного середовища, особливості соціалізації та розвитку молодих людей у сучасних умовах.

Форми соціально-педагогічної підтримки молоді, включаючи індивідуальний супровід, групову роботу, онлайн-консультування та мобільні форми надання послуг.

Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі, формування здорового способу життя, сприяння професійному самовизначенню та розвитку лідерського потенціалу.

Особливості застосування різних моделей патронажної роботи, зокрема кризового втручання, соціального супроводу, менторства та програм соціальної адаптації.

Практичне спрямування та сприяє формуванню у студентів професійних компетентностей щодо використання сучасних технологій та методів роботи з молоддю в контексті соціально-педагогічного патронажу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	прак./сем	с/р
Змістовий модуль 1. СОЦІАЛЬНИЙ ПАТРОНАЖ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ				
Тема 1. Патронажна робота як елемент соціального обслуговування	12	2	2	8
Тема 2. Генезис патронажної роботи	12	2	2	8

Тема 3. Соціальні інститути, які здійснюють патронажну роботу	12	2	-	10
Тема 4. Форми і складові патронажної роботи	12	2	-	10
Тема 5. Соціально-педагогічний патронаж	12	2	2	8
Тема 6. Медико-соціально-педагогічний патронаж	12	2	2	8
Змістовий модуль 2. СПЕЦИФІКА ПАТРОНАЖНОЇ РОБОТИ З РІЗНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ГРУПАМИ				
Тема 7. Соціально-педагогічний патронаж представників уразливих груп населення	12	2	2	8
Тема 8. Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку	12	2	2	8
Тема 9. Соціально-педагогічний патронаж тих, хто залишився без догляду та/або безпритульним	12	2	2	8
Тема 10. Технології, методи і моделі соціально-педагогічного патронажу з молоддю	12	2	2	8
Разом	120	20	16	84

5. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№	Теми лекційних занять	Зміст лекційних занять	Год.
1.	Патронажна робота як елемент соціального обслуговування	1. Визначення патронажу як форми соціального обслуговування 2. Основні цілі та завдання патронажної роботи 3. Правові засади здійснення патронажної діяльності в Україні 4. Основні категорії клієнтів патронажної роботи	2
2.	Генезис патронажної роботи	1. Історичні передумови виникнення патронажної роботи 1.1. Суспільно-історичні чинники формування системи соціальної допомоги 1.2. Роль релігійних організацій у становленні патронажної діяльності 1.3. Перші форми організованої допомоги нужденним 2. Етапи розвитку патронажної роботи 2.1. Середньовічний період (V-XV ст.) Монастирська система допомоги Церковно-парафіяльна опіка Перші притулки та лікарні 2.2. Період реформації та просвітництва (XVI-XVIII ст.) Секуляризація соціальної допомоги Державне регулювання благодійності Виникнення перших професійних спільнот 2.3. Становлення професійної патронажної роботи (XIX-XX ст.) Формування наукових підходів Створення професійних стандартів Розвиток системи підготовки фахівців	2

		3. Розвиток патронажної роботи в різних країнах 3.1. Європейська модель: Великобританія. Німеччина. Франція 3.2. Американська модель: Особливості становлення. Роль громадських організацій. Система підготовки фахівців 3.3. Розвиток патронажної роботи в Україні Історичні традиції Радянський період Сучасний етап розвитку	
3.	Соціальні інститути, які здійснюють патронажну роботу	1. Загальна характеристика системи соціальних інститутів патронажної роботи 1.1. Поняття соціального інституту в контексті патронажної роботи 1.2. Класифікація соціальних інститутів патронажної роботи 1.3. Нормативно-правова база діяльності соціальних інститутів 2. Державні установи патронажної роботи 2.1. Міністерство соціальної політики та його структурні підрозділи • Функції та повноваження • Механізми реалізації соціальної політики • Координація діяльності соціальних служб 2.2. Територіальні центри соціального обслуговування • Структура та організація роботи • Основні напрямки діяльності • Категорії клієнтів та види послуг 2.3. Центри соціальних служб • Специфіка роботи з різними категоріями населення • Програми соціальної підтримки • Методи оцінки ефективності роботи 3. Недержавні організації у системі патронажної роботи 3.1. Громадські організації • Види та напрямки діяльності • Механізми фінансування • Взаємодія з державними структурами 3.2. Благодійні фонди та організації • Особливості функціонування • Цільові програми • Міжнародна співпраця 3.3. Релігійні організації • Форми соціального служіння • Специфіка надання допомоги • Взаємодія з іншими соціальними інститутами 4. Медичні установи в системі патронажної роботи 4.1. Заклади охорони здоров'я • Первинна медична допомога • Спеціалізована медична допомога • Медико-соціальна реабілітація 4.2. Медико-соціальні експертні комісії • Функції та повноваження • Порядок встановлення інвалідності	2

		- Розробка програм реабілітації 5. Освітні заклади як суб'єкти патронажної роботи 5.1. Інклюзивно-ресурсні центри - Оцінка особливих освітніх потреб - Психолого-педагогічний супровід - Взаємодія з сім'єю 5.2. Спеціальні навчальні заклади - Особливості організації навчального процесу - Соціальна адаптація учнів - Професійна орієнтація 6. Координація та взаємодія соціальних інститутів 6.1. Механізми міжвідомчої взаємодії - Інформаційний обмін - Спільне планування - Реалізація комплексних програм 6.2. Оцінка ефективності взаємодії - Критерії оцінювання - Моніторинг результатів - Шляхи підвищення ефективності	
4.	Форми і складові патронажної роботи	- Теоретичні основи форм патронажної роботи - Детальний розгляд основних форм патронажу - Специфічні форми патронажної роботи <u>Екстрений патронаж</u>: Критерії екстреності. Алгоритм дій. Особливості надання допомоги. Взаємодія зі службами швидкого реагування <u>Дистанційний патронаж</u> Технології віддаленої підтримки Онлайн-консультування Моніторинг через засоби зв'язку Особливості документування - Аналіз складових патронажної роботи <u>Інноваційні форми патронажної роботи</u> <u>Формування команди фахівців</u> <u>Розподіл обов'язків</u> <u>Механізми взаємодії</u> <u>Оцінка результативності</u> <u>Інтегрований патронаж</u> <u>Комплексні програми підтримки</u> <u>Міжвідомча взаємодія</u> <u>Координація послуг</u> <u>Оцінка ефективності</u>	2
5.	Соціально-педагогічний патронаж	- Сутність та зміст соціально-педагогічного патронажу - Суб'єкти та об'єкти соціально-педагогічного патронажу - Напрями соціально-педагогічного патронажу <u>3.1 Діагностичний напрям</u> Методи соціально-педагогічної діагностики Вивчення особистості клієнта Дослідження соціального оточення Виявлення проблемних зон	2

		3.2 <u>Профілактичний напрям</u> Види профілактичної роботи Превентивні заходи Програми соціальної профілактики Оцінка ефективності 3.3 <u>Корекційно-розвивальний напрям</u> Методи корекційної роботи Розвиток соціальних навичок Педагогічна корекція Моніторинг результатів	
6.	Медико-соціально-педагогічний патронаж	1. Сутність та зміст комплексного патронажу 2. Структура системи комплексного патронажу Медична складова Соціальна складова Педагогічна складова Взаємозв'язок компонентів 3. Соціальна складова патронажу 4. Педагогічна складова патронажу 5. Особливості комплексного патронажу різних категорій клієнтів	2
7.	Соціально-педагогічний патронаж представників уразливих груп населення	1. Поняття уразливості в соціальній роботі 2. Класифікація уразливих груп населення 3. Особливості патронажу різних уразливих груп 3.1. Патронаж сімей у складних життєвих обставинах 3.2. Робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування 4. Технології соціальної підтримки	2
8.	Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку	1. Геронтологічні аспекти соціальної роботи 2. Специфіка життєдіяльності людей похилого віку 3. Організація патронажної роботи 4. Напрями соціально-педагогічного патронажу 4.1 Соціально-побутова підтримка Організація побуту Допомога в самообслуговуванні Адаптація житлового простору Формування навичок 4.2. Психолого-педагогічна підтримка Психологічне консультування Подолання самотності Збереження активності Розвиток потенціалу 5. Технології активного довголіття	2
9.	Соціально-педагогічний патронаж тих, хто залишився без догляду та/або безпритульним	1. Поняття та причини безпритульності 2. Класифікація категорій клієнтів 3. Правові аспекти роботи 4. Організація патронажної роботи 5. Специфіка роботи з різними категоріями 6. Міжвідомча взаємодія та координація 6.1. Суб'єкти взаємодії Соціальні служби Правоохоронні органи Медичні установи	2

		Громадські організації 6.2. Механізми співпраці Інформаційний обмін Спільні програми Координація дій Оцінка результатів	
10.	Технології, методи і моделі соціально-педагогічного патронажу з молоддю	1. Сутність та особливості роботи з молоддю 2. Принципи патронажної роботи з молоддю 3. Методи роботи з молоддю 4. Моделі соціально-педагогічного патронажу 5. Інноваційні підходи в роботі з молоддю 5.1. Цифрові технології Онлайн-консультування Мобільні додатки Соціальні мережі Дистанційна підтримка 5.2. Peer-to-peer підхід Молодіжне лідерство Волонтерство Групи взаємодопомоги Соціальні ініціативи 6. Систему оцінки ефективності	2

6. ТЕМИ ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Зміст семінарських занять	Год.
1	Тема 1. Патронажна робота як складова частина соціальної сфери	
1	<u>Питання для обговорення</u> 1. Теоретичні основи патронажної роботи: Сутність та зміст патронажної роботи Місце патронажної роботи в системі соціальних послуг Принципи здійснення патронажної роботи 2. Нормативно-правові засади патронажної роботи: Законодавча база Стандарти надання послуг Права та обов'язки суб'єктів патронажної роботи 3. Організаційна структура патронажної роботи: Суб'єкти надання патронажних послуг Механізми міжвідомчої взаємодії Ресурсне забезпечення 4. Професійні аспекти патронажної роботи: Компетенції фахівців Етичні принципи Професійні стандарти <u>Практичні завдання</u> 1. Аналіз кейсів з практики патронажної роботи 2. Моделювання ситуацій професійної взаємодії 3. Розробка алгоритмів вирішення професійних завдань <u>Завдання для самостійної підготовки</u>	2

	1. Підготувати доповідь з одного з питань семінару 2. Опрацювати рекомендовану літературу 3. Підготувати презентацію з обраної теми 4. Проаналізувати практичний кейс	
2	Тема 2. Генезис патронажної роботи	
	<u>Питання для обговорення</u> 1. Історичні передумови виникнення патронажної роботи: • Соціально-економічні чинники • Культурно-історичні аспекти • Релігійні впливи • Становлення державної опіки 2. Розвиток патронажної роботи в різні історичні періоди: • Стародавній світ • Середньовіччя • Новий час • Сучасний період 3. Еволюція форм патронажної роботи: • Церковно-монастирська допомога • Державна система опіки • Громадська благодійність • Професійна соціальна робота 4. Становлення професійної патронажної роботи: • Формування теоретичних засад • Розвиток методології • Створення системи підготовки фахівців • Стандартизація послуг <u>Практичні завдання</u> 1. Скласти порівняльну таблицю розвитку патронажної роботи в різні періоди 2. Проаналізувати історичні документи 3. Визначити особливості розвитку патронажу в різних країнах <u>Завдання для самостійної підготовки</u> 1. Підготувати доповідь про розвиток патронажної роботи в конкретний історичний період 2. Створити хронологічну таблицю розвитку патронажної роботи 3. Проаналізувати історичні документи з теми 4. Підготувати презентацію про розвиток патронажу в певній країні	2
3.	Тема 5. Соціально-педагогічний патронаж	
	<u>Питання для обговорення</u> 1. Поняття та сутність соціально-педагогічного патронажу 2. Нормативно-правова база здійснення патронажу 3. Види та форми соціально-педагогічного патронажу 4. Основні категорії клієнтів 5. Етапи здійснення патронажу <u>Практична робота</u> 1. Аналіз конкретних випадків (case study) 2. Моделювання ситуацій патронажної роботи 3. Розробка програми патронажу для різних категорій клієнтів	2

	4. Презентація та обговорення групових проєктів <u>Завдання для самостійної роботи</u> 1. Розробити план першого візиту до сім'ї, яка опинилася у складних життєвих обставинах 2. Підготувати презентацію про особливості патронажу різних категорій клієнтів 3. Скласти перелік документації, необхідної для здійснення соціально-педагогічного патронажу	
	Тема 6. Медико-соціально-педагогічний патронаж	
	<u>Питання для обговорення</u> 1. Сутність та завдання медико-соціально-педагогічного патронажу 2. Нормативно-правова база здійснення патронажу 3. Види та форми патронажної роботи 4. Особливості роботи з різними категоріями сімей 5. Документація патронажної роботи <u>Практична робота</u> 1. Розбір конкретних випадків 2. Моделювання ситуацій патронажної роботи 3. Заповнення зразків документації <u>Завдання для самостійної роботи</u> 1. Підготувати презентацію про один із видів патронажу 2. Розробити план патронажного відвідування 3. Опрацювати додаткову літературу	2
	Тема 7. Соціально-педагогічний патронаж представників уразливих груп населення	
	<u>Питання для обговорення</u> 1. Визначення та класифікація уразливих груп населення 2. Специфіка роботи з різними категоріями: - Люди з інвалідністю - Люди похилого віку - Малозабезпечені сім'ї - Внутрішньо переміщені особи - Особи, що зазнали насильства 3. Методи оцінки потреб 4. Особливості планування патронажної роботи 5. Міжвідомча взаємодія при здійсненні патронажу <u>Практична робота</u> 1. Розробити план патронажного відвідування для конкретної категорії 2. Підготувати презентацію успішного кейсу з практики 3. Опрацювати нормативно-правову базу щодо обраної уразливої груп <u>Завдання для самостійної роботи</u> 1. Ознайомлення з досвідом інших країн 2. Вивчення інноваційних методів роботи 3. Дослідження місцевих ресурсів підтримки	2
	Тема 8. Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку	
	<u>Питання для обговорення</u> 1. Особливості та потреби людей старшого та похилого віку 2. Соціально-психологічні проблеми старіння 3. Види та форми патронажної роботи з людьми похилого віку	2

	4. Методи активізації та підтримки соціальної активності 5. Особливості комунікації з людьми похилого віку 6. Профілактика соціальної ізоляції <u>Практична робота</u> 1. Розробити індивідуальний план патронажу 2. Підготувати презентацію про інноваційні методи роботи 3. Скласти перелік ресурсів підтримки людей похилого віку в громаді <u>Завдання для самостійної роботи</u> 1. Міжнародний досвід геронтологічного патронажу 2. Інноваційні технології підтримки людей похилого віку 3. Особливості роботи з різними підгрупами людей похилого віку: Самотні люди похилого віку Подружні пари Люди з інвалідністю похилого віку Активні люди похилого віку	
	Тема 9. Соціально-педагогічний патронаж тих, хто залишився без догляду та/або безпритульним	
	<u>Питання для обговорення</u> 1. Причини та фактори безпритульності 2. Категорії безпритульних осіб: Дорослі Підлітки Люди похилого віку 3. Специфіка роботи з різними віковими групами 4. Алгоритми кризового втручання 5. Методи встановлення контакту 6. Оцінка ризиків та потреб 7. Міжвідомча взаємодія <u>Практична робота</u> 1. Розробити карту соціальних послуг для безпритульних у громаді 2. Підготувати презентацію успішних практик роботи 3. Скласти алгоритм первинного контакту <u>Завдання для самостійної роботи</u> 1. Зарубіжний досвід роботи з безпритульними 2. Інноваційні методи соціальної реінтеграції 3. Профілактика бездомності 4. Особливості роботи в зимовий період	2
	Тема 10. Технології, методи і моделі соціально-педагогічного патронажу з молоддю	
	<u>Питання для обговорення</u> 1. Сучасні підходи до роботи з молоддю 2. Класифікація технологій патронажу: • Інформаційно-комунікаційні • Соціально-педагогічні • Психологічні • Профорієнтаційні 3. Моделі соціального супроводу молоді: • Індивідуальний супровід • Груповий патронаж	2

	- Онлайн-супровід 4. Інноваційні методи роботи: - Цифрові інструменти - Соціальні мережі - Мобільні додатки <u>Практична робота</u> - Розробити digital-стратегію патронажу - Вивчення популярних серед молоді платформ - Створити онлайн-ресурс підтримки молоді - Підготувати презентацію інноваційного методу роботи <u>Завдання для самостійної роботи</u> - Дослідження трендів молодіжної роботи - Аналіз успішних молодіжних проєктів - Вивчення зарубіжного досвіду - Розробка власних інноваційних підходів	

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Год.
1	Патронажна робота як елемент соціального обслуговування	8
2	Генезис патронажної роботи	8
3	Соціальні інститути, які здійснюють патронажну роботу	10
4	Форми і складові патронажної роботи	10
5	Соціально-педагогічний патронаж	8
6	Медико-соціально-педагогічний патронаж	8
7	Соціально-педагогічний патронаж представників уразливих груп населення	8
8	Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку	8
9	Соціально-педагогічний патронаж тих, хто залишився без догляду та/або безпритульним	8
10	Технології, методи і моделі соціально-педагогічного патронажу з молоддю	8

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Теми індивідуального науково-дослідного завдання для поточного контролю (за вибором)

- Концептуальні основи соціально-педагогічного патронату в сучасних умовах
- Історичний розвиток системи соціально-педагогічного патронату в Україні
- Міжнародний досвід організації соціально-педагогічного патронату
- Нормативно-правове забезпечення соціально-педагогічного патронату в Україні
- Етичні принципи здійснення соціально-педагогічного патронату

6. Інноваційні технології соціально-педагогічного патронату
7. Діджиталізація процесів соціально-педагогічного патронату
8. Моделі оцінки ефективності соціально-педагогічного патронату
9. Міжвідомча взаємодія у системі соціально-педагогічного патронату
10. Документаційне забезпечення соціально-педагогічного патронату
11. Особливості патронату сімей з дітьми з інвалідністю
12. Специфіка патронату багатодітних сімей
13. Соціально-педагогічний патронат неповних сімей
14. Патронат сімей, які опинились у складних життєвих обставинах
15. Особливості патронату прийомних сімей та ДБСТ
16. Соціально-педагогічний патронат дітей раннього віку
17. Особливості патронату підлітків групи ризику
18. Специфіка роботи з молоддю в системі патронату
19. Патронат людей похилого віку
20. Міжпоколіннєва взаємодія в системі патронату
21. Патронат у ситуаціях домашнього насильства
22. Особливості патронату внутрішньо переміщених осіб
23. Соціально-педагогічний патронат у постконфліктний період
24. Патронат сімей учасників бойових дій
25. Реабілітаційний компонент у системі патронату
26. Превентивні програми в системі соціально-педагогічного патронату
27. Профілактика соціального сирітства засобами патронату
28. Запобігання девіантної поведінки через систему патронату
29. Профілактика інституціоналізації через патронатні послуги
30. Раннє виявлення проблем через систему патронату
31. Підготовка фахівців до здійснення соціально-педагогічного патронату
32. Супервізія в системі патронатної роботи
33. Моніторинг якості патронатних послуг
34. Інноваційні форми патронату в громаді
35. Розвиток ресурсного забезпечення системи патронату
36. Методи оцінки потреб у системі патронату
37. Технології встановлення довірливих відносин при патронаті
38. Методика складання індивідуальних планів патронату
39. Інструменти моніторингу та оцінки в патронатній роботі
40. Методи активізації ресурсів клієнтів у процесі патронату
41. Патронат в умовах пандемії
42. Цифрові технології в системі патронату
43. Патронат в умовах децентралізації
44. Розвиток патронату в умовах реформування соціальної сфери
45. Інклюзивні практики в системі патронату
46. Мобільні форми патронату
47. Дистанційні технології патронату
48. Групові форми патронатної роботи
49. Створення мереж підтримки в системі патронату
50. Інтеграція міжнародного досвіду в практику патронату

9. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПАТРОНАТ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Сутність та зміст поняття "соціально-педагогічний патронат"
2. Історія розвитку системи соціально-педагогічного патронату
3. Нормативно-правова база здійснення патронату в Україні
4. Принципи організації соціально-педагогічного патронату

5. Функції соціально-педагогічного патронату
6. Основні моделі соціально-педагогічного патронату
7. Міжнародний досвід організації патронатної роботи
8. Етичні засади здійснення патронату
9. Технології соціально-педагогічного патронату
10. Методи оцінки потреб клієнтів у системі патронату
11. Планування патронатної роботи
12. Документація у системі патронату
13. Міжвідомча взаємодія при здійсненні патронату
14. Моніторинг та оцінка ефективності патронату
15. Інноваційні підходи в патронатній роботі
16. Цифрові технології в системі патронату
17. Особливості патронату сімей з дітьми
18. Специфіка роботи з молоддю в системі патронату
19. Патронат людей похилого віку
20. Особливості патронату осіб з інвалідністю
21. Патронат внутрішньо переміщених осіб
22. Робота з сім'ями у складних життєвих обставинах
23. Патронат безпритульних та бездоглядних осіб
24. Особливості патронату прийомних сімей
25. Соціально-педагогічна діагностика в системі патронату
26. Консультування в процесі патронатної роботи
27. Соціально-педагогічна підтримка в системі патронату
28. Реабілітаційна робота при здійсненні патронату
29. Профілактична діяльність у системі патронату
30. Адаптація та соціалізація через систему патронату
31. Алгоритм здійснення первинного патронажного відвідування
32. Методика складання індивідуального плану патронату
33. Техніки встановлення контакту з різними категоріями клієнтів
34. Особливості комунікації при здійсненні патронату
35. Методи активізації ресурсів клієнтів
36. Робота з опором клієнтів при патронаті
37. Кризове втручання в системі патронату
38. Оцінка ризиків при здійсненні патронату
39. Вимоги до фахівців, які здійснюють патронат
40. Професійні ролі соціального працівника в системі патронату
41. Компетенції фахівця з патронатної роботи
42. Супервізія в системі патронату
43. Профілактика професійного вигорання
44. Розвиток професійної майстерності фахівця з патронату
45. Патронат в умовах децентралізації
46. Розвиток системи патронату в громаді
47. Інноваційні форми патронатної роботи
48. Дистанційні технології патронату
49. Мобільні форми патронату
50. Перспективи розвитку системи патронату в Україні
51. Ресурсне забезпечення патронатної роботи
52. Взаємодія з громадськими організаціями при патронаті
53. Групові форми роботи в системі патронату
54. Створення мереж підтримки клієнтів
55. Оцінка якості патронатних послуг

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання. Дисципліна передбачає навчання із застосуванням наступних методів: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг); практичні (вправи, дослідження, проектування). Самостійна робота здобувачів вищої освіти: виконання індивідуальних творчих завдань. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Лекції забезпечують здобувачів вищої освіти науково-практичними матеріалами з основ, теорії та практики основ андрагогіки, зокрема, принципів, методів та технологій організації освітнього процесу дорослих, а також особливостей професійної діяльності соціального педагога.

На практичних заняттях формуються навички критичного мислення, здатність логічно, аргументовано висловлювати власні погляди з певного питання, активізації пізнавальної діяльності здобувачів за рахунок асоціації їх власного досвіду з предметом навчання сприяють завдання для самостійної роботи, виконання яких надає здобувачам вищої освіти можливість застосовувати теоретичні знання на практиці.

Самостійне навчання реалізується також у підготовці до практичних занять, у виконанні індивідуальних творчих завдань.

Під час підготовки до занять здобувачі вищої освіти розвиватимуть навички самостійного навчання, критичного аналізу наукової літератури та матеріалів інформаційних ресурсів, синтезу та аналітичного мислення.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення здобувачів оцінюються на основі Положення про екзамени та заліки у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту та психології» (http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/docum/polog3/26Положення%20про%20іспити%20та%20заліки_n2_1.pdf).

Поточний контроль здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних, семінарських занять, виконання самостійної роботи (міжсесійного періоду) та оцінюється сумою набраних балів за всіма темами. Контроль академічної успішності охоплює поточну успішність з урахуванням якості виконання індивідуальних творчих завдань, а також передбачає підсумкові показники якості письмових відповідей здобувачів на питання підсумкового тесту.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: методи усного контролю: індивідуальне опитування, співбесіда; методи письмового контролю: тестування; підсумкове письмове тестування, есе.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

Загальна (остаточна) кількість балів вираховується сумарно: бали поточного контролю – 60 плюс екзаменаційний бал – 40. Максимальна кількість балів – 100.

Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують достатній рівень сформованості знань, умінь та навичок здобувача освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	
35 – 59	FX		
1 – 34	F	незадовільно	не зараховано

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Відвідування лекцій – 1 бал за 1 лекційне заняття (1*4=4 бали)

Активність здобувача освіти на практичних заняттях – 7 балів за одне практичне заняття (7*3=21 бал)

Виконання індивідуальних завдань (по 1 завданню на вибір з кожної теми) – 7 балів за 1 індивідуальне завдання (7*5=35 балів)

Екзамен – 40 балів

Поточний контроль												Екзамен	Всього
Тема 1, 4, 9			Тема 2, 6			Тема 3, 5			Тема 7, 8, 10			40	100
Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ		
1	10	4	1	10	4	1	10	4	1	10	4		

Л – відвідування лекцій

П – активність здобувача освіти на практичному занятті

ІЗ – виконання індивідуального завдання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C	Добре	
68-74	D	Задовільно	
60-67	E	Задовільно	
35-59	FX	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

УМОВИ ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРОПУЩЕНИХ ЗАНЯТЬ

Відпрацювання всіх пропущених занять є умовою допуску до іспиту. Заняття мають бути відпрацьовані заздалегідь, у день іспиту відпрацьовувати пропущені заняття не можна.

Способи відпрацювання занять (один варіант на Ваш вибір):

1. Розробити презентацію на 15-20 слайдів з теми пропущеного заняття; додати до презентації окремим файлом супровідний текст до слайдів зі списком літератури.

2. На основі опрацьованого матеріалу теми пропущеного заняття сформулювати 20 тестових питань різних видів (тести на встановлення відповідності (4 шт.), на виключення зайвого (4 шт.), на визначення понять (4 шт.), на встановлення аналогії (4 шт.), а також питання з відкритою відповіддю (4 шт.)).

3. Виконати додаткове індивідуальне завдання в гугл-класі.

4. Можливості для неформальної освіти: отримання сертифікату за курс «Вчимося викладати онлайн» (https://www.coursera.org/learn/teach-online?topic=Personal%20Development&sortBy=BEST_MATCH)

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 240 с.

2. Зверева І.Д. Соціальна робота в Україні: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.

3. Капська А.Й. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 232 с.

4. Карпенко О.Г. Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2019. 408 с.

5. Мушкевич М.І. Основи психотерапії: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 420 с.

6. Петрович Ж.В. Теорія і практика соціально-педагогічного забезпечення прав дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах: монографія. Київ: Інститут проблем виховання НАПН України, 2018. 368 с.

7. Тименко В.М. Педагогічні засади соціальної роботи зі студентською молоддю у вищих навчальних закладах. Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2019. 395 с.

8. Харченко С.Я. Соціально-педагогічні технології: навч.-метод. посіб. Луганськ: Альма-матер, 2018. 552 с.

9. Шевців З.М. Основи соціально-педагогічної діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 248 с.

Додаткова

1. Алексєєнко Т.Ф. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
2. Богданова І.М. Соціальний супровід сімей різного типу: технології соціально-педагогічної роботи: монографія. Одеса: ПНЦ АПН України, 2018. 384 с.
3. Іванова І.Б. Теоретико-методичні засади соціально-педагогічної роботи з дітьми з особливими потребами: монографія. Київ: Університет "Україна", 2020. 286 с.
4. Лактіонова Г.М. Теоретико-методичні основи соціально-педагогічної роботи з жіночою молоддю в умовах великого міста: монографія. Київ: Український центр соціальних служб для молоді, 2019. 326 с.
5. Мірошніченко Н.О. Соціально-педагогічні умови інтегрування молоді з функціональними обмеженнями в сучасне середовище: монографія. Київ: Університет "Україна", 2018. 248 с.
6. Полякова О.М. Організація соціально-педагогічного патронату в загальноосвітніх закладах: навч.-метод. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2020. 180 с.
7. Рижанова А.О. Розвиток соціальної педагогіки в соціокультурному контексті: монографія. Харків: ХДАК, 2019. 442 с.
8. Сейко Н.А. Соціальна педагогіка: методичний посібник. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2018. 260 с.
9. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю: навч. посіб. Київ: ДЦССМ, 2019. 132 с.
10. Штефан Л.А. Становлення та розвиток соціальної педагогіки як науки в Україні (20-90-ті рр. XX ст.): монографія. Харків: ХНАДУ, 2018. 428 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/> – міністерство освіти і науки України.
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Закон України "Про соціальні послуги" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
4. Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
5. Постанова КМУ "Про затвердження Порядку організації соціального патронату" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2154-2020-п>